

Niniejszy projekt wpisuje się w transdyscyplinarny obszar badań określany jako filozofia psychiatrii. Projekt łączy oraz konfrontuje ze sobą podstawowe pojęcia transcendentalnej fenomenologii świadomości czasu i psychopatologii fenomenologicznej z rezultatami badań jakościowych i ilościowych. Jego celem jest zbadanie zaburzeń doświadczenia czasu w czterech grupach tzw. chorób psychicznych – uzależnieniach, spektrum autyzmu, zaburzeniach osobowości typu Borderline oraz zaburzeniach nastroju. Główną przesłanką podjęcia badań jest teza psychopatologii fenomenologicznej mówiąca o tym, że w w/w grupach zaburzeń atypowe doświadczenie czasu stanowi jądro, wokół którego ogniskują się wszystkie pozostałe symptomy. Innymi słowy, zaburzenia doświadczenia czasu stanowią fenomenologiczną „istotę” choroby. Teza ta jest bardzo dobrze ugruntowana filozoficznie, choć w różnym stopniu w przypadku poszczególnych typów zaburzeń, oraz częściowo empirycznie, natomiast ranga dowodów naukowych na jej poparcie jest wg standardów pozytywistycznych badań ilościowych raczej słaba. W związku z powyższym badania zostaną przeprowadzone na czterech poziomach: po pierwsze, na poziomie analizy stricte filozoficznej dotyczącej refleksji nad zaburzeniami doświadczenia czasu w anglosaskiej, francuskiej i niemieckiej psychopatologii fenomenologicznej; po drugie, na poziomie analizy wyników badań jakościowych w obszarze fenomenologii stosowanej w psychiatrii i psychologii klinicznej; po trzecie, na poziomie badań empirycznych prowadzonych w oparciu o fenomenologiczne wywiady strukturyzowane; po czwarte, na poziomie empirycznych badań ankietowych. W pierwszej kolejności efekty refleksji filozoficznej oraz badań jakościowych zostaną przekształcone w falsyfikowalne hipotezy naukowe. W drugiej kolejności hipotezy te zostaną skonfrontowane z materiałem empirycznym w postaci przeżyć pacjentów psychiatrycznych zobiektywizowanych do postaci danych trzecioosobowych ujętych w skalach ilościowych. Ten aspekt projektu wpisuje się w ideę tzw. fenomenologii uposażającej, gdyż materiał empiryczny zbierany będzie pod kątem i przy pomocy pojęć o proveniencji fenomenologicznej. Badania o charakterze empirycznym obejmą cztery grup pacjentów – w przypadku wywiadów strukturyzowanych każda grupa liczyć będzie min. 50 osób, w przypadku ankiet min. 440 osób. Zastosowany będzie dobór kwotowy pod względem płci, wieku oraz nasilenia symptomów w celu porównania rozkładów zaburzeń doświadczenia czasu z obrazem klinicznym. Docelowo, wyniki uzyskane w badaniach empirycznych posłużą do przeprowadzenia wtórnej analizy filozoficznej podsumowującej projekt. Jej celem będzie wyprowadzenie znaczących wniosków wzbogacających dyskurs psychopatologii fenomenologicznej na poziomie teorii dotyczących zaburzeń doświadczenia czasu. Namacalnym ilościowo rezultatem projektu będzie z kolei poznanie częstotliwości, nasilenia i subiektywnie pojmowanej dysfunkcyjności zaburzeń doświadczenia czasu, co umożliwi porównanie z dotkliwością typowych objawów w obrazie klinicznym.